

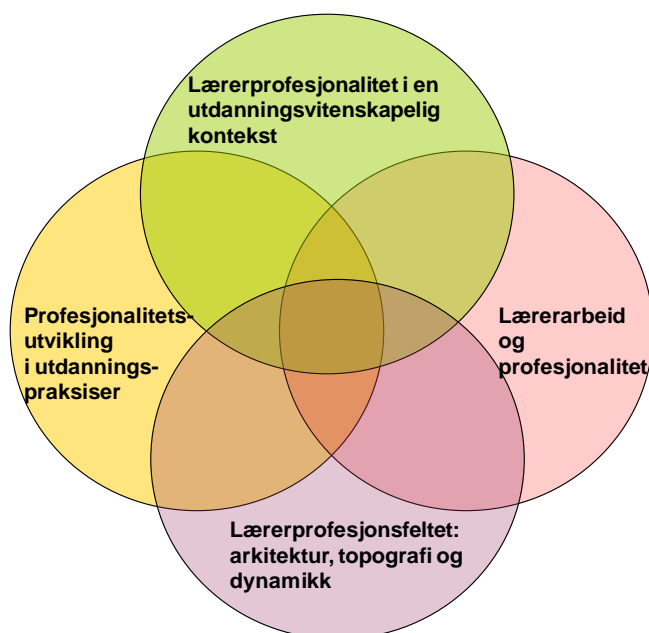
Lærerprofesjonalitet – kortversjon

Høgskolen i Bergens strategiske forskningsprogram "Lærerprofesjonalitet" ble etablert nov. 2008 og oppstartet jan. 2009. Det er organisert innenfor og koordinert av Senter for utdanningsforskning (SUF), der det også foregår en rekke andre utdanningsforskningsrelaterte aktiviteter/prosjekter.

Forskningsprogrammet fokuserer mot ulike aspekter ved lærerarbeid/didaktisk praksis som profesjonsutøvelse og det retter seg mot både praksisfelt (barnehage og skoleverk) og utdanning for dette. Med dette som samlende fokus inkluderer programmet både mer tradisjonell lærerrelevant profesjonsproblematikk som etikk, kunnskapsstrukturer, kjønn, profesjonsidentitet, profesjonsutøvelse, didaktisk skjønn, autonomi etc. men også problematikk som hittil er lite tematisert og utforsket, som for eksempel konstruksjoner av lærerprofesjonalitet og av lærerarbeid i det offentlige rommet, profesjonsetetikk, "glokale" (sam-ord for globale og lokale) utfordringer, co - operativ kunnskapsutvikling mellom utdannere, forskere og praktiserende lærere, sammenhenger mellom profesjonsinnøvelse og profesjonsutøvelse, spenningen mellom utdanningsforskning og lærerpraksis, og ikke minst problematikk knyttet til selve det å forske i lærerarbeid som profesjonsutøvelse osv.

Organisering av programmet

Programmet er organisert gjennom fire forskningsområder som består av en rekke delprosjekt.

Hvert område har sin forskningsansvarlig: Til sammen vil disse områdeansvarlige utgjøre en lokal ledergruppe for programmet. De fire forskningsområdene er:

- Lærerprofesjonalitet i en utdanningsvitenskapelig kontekst. Ansvarlig: Senterleder dr. Tom Are Trippestad.
- Lærerprofesjonsfeltet: arkitektur, topografi og dynamikk. Ansvarlig: Professor. Thorolf Krüger
- Profesjonalitetsutvikling i utdanningspraksiser. Ansvarlig: Senterleder dr. Tom Are Trippestad
- Lærerarbeid og profesjonalitet. Ansvarlig: Professor Inger Eriksson

Områdene utforskes innenfor en *dynamisk struktur*. Det innebærer bl.a. at områdene utforskes parallelt, utveksler og diskuterer gjensidige erfaringer fra de ulike delprosjekter. Slik vil de bidra til det empiriske grunnlag for utforskningen av lærerprofesjonalitet og samtidig kontinuerlig utfordre til nye problemstillinger. Den dynamiske strukturen innebærer også at delprosjekter vil kunne utvikles, samordnes og evt. endres ut fra bl.a. aktualitet, varierende tilgjengelig forskerkompetanse og finansieringsmuligheter.

Som modellen indikerer så vil delprosjektene, selv om de er fremstilt som tilhørende bestemte forskningsområder, ofte befinne seg midt mellom praksisfelt og lærerutdanning. Det gjelder både hva angår aktuell tematikk og hva angår deltakere i delprosjektene. For eksempel vil forskere, lærerutdannere, studenter og også praktikere i feltet ofte være sammen om både problemstilling og forskningsgjennomføring.

Delprosjekter (pågående og planlagte)

For tiden inngår følgende prosjekter i programmet, enten som allerede igangsatte og pågående prosjekter eller som prosjekter på planleggingsstadiet. Prosjekttittel og ledere for de pågående prosjektene er oppført. De andre prosjektene er foreløpig kun oppført med arbeidstittel.

Område I: Lærerprofesjonalitet i en utdanningsvitenskapelig kontekst

- Dannings- og meningsteoretiske tilnærminger til utdanningsvitenskap og lærerprofesjonalitet. (T.A.Trippestad)
- Lærerarbeid og lærerutdanning i et sosialt epistemologisk perspektiv. (T. Krüger)

Område II: Lærerprofesjonsfeltet: arkitektur, topografi og dynamikk som vilkår for utforming av lærerprofesjonalitet

- Kartlegging av lærerprofesjonsfeltet: om yrkes- og utdanningsarenaer og sirkulerende diskurser om lærerprofesjonalitet. (T. Krüger)
- Lærerprofesjonalitet/profesjonsidealer som konstruert i utdanningspolitiske tekster/styringsdokument.

Område III: Lærerarbeid og profesjonalitet

- Lærerens kunnskapsoppdrag – et flerfagsprosjekt. (Inger Eriksson)
- Læreridentitet, fagforståelse og didaktiske strategier hos islandske morsmållærere. (dr. grad, Kjersti Lea)
- Lærerarbeid og artefakter: om læreboka som strukturerende på kunnskap (dr. grad C. Sæle)
- Kjønnstrukturer i musikkundervisningen (dr. grad Silje Valde Onsrud)
- Lærerarbeid og etisk ansvar (T. Selvik)
- Barnehagen som danningsarena (6 delprosjekt) Elin E. Ødegaard, + to dr, gradsstip.)
- Lek som demokratisk fostring i barnehagen. (Liv Torunn Grindheim)
- ”The Glocal Teacher”, om komparative perspektiver på lærervirksomhet (Åsta Birkeland)
- Lærerprofesjonalitet og multikulturalitet (dr. grad Reidun Faye)
- Profesjonsetetikk (T. Krüger)
- Den IKT - .kompetente lærer. (K. Flornes)
- Didaktisk skjønn.
- Lærere som deltakere i skoleutviklingsarbeid (J.H. Kallested/Nina Grieg Viig)

Område IV: Profesjonalitetsutvikling i utdanningspraksiser – om lærerutdanningen som kunnskapsorganisasjon og danningsarena

- Utvikling av læreridentitet/lærerutdanneridentitet i studieløp. (dr.grad Gro Espedal/Siv Yndestad Borgen)
- Læringssamtalen i matematikkfagets praksis (LIMP) (6 delprosjekt) (Marit Johnsen Høines m.fl inkl en dr. grad: Torill Rangnes)
- Mentorstrategier i utvikling av lærerkompetanse (Gerd Grimsæth/Grete Nordvik)
- Undervisningsvitenskap: om fremveksten av et profesjonsrettet studietilbud i lærerutdanningen.
- Forskningsdidaktiske strategier: om forskningsformaterende mekanismer og utvikling av fou - kompetanse i lærerutdanningen
- "Assessment of Young Learner's Literacy" (A. Hasselgreen)
- Visuelle og auditive forstyrrelser innvirkning på konsentrasjonen (Gunvor Wilhelmsen/Bente Hvidsten)
- Lærerarbeid/lærerutdanning og endring.

Forskningskompetanse

Forskningsprogrammet består pr. jan 2010 av 26 delprosjekt av ulik varighet, karakter og omfang - fra større flerårige NFR - prosjekt til enkeltstående halvårige prosjekter. Det involverer 5 professorer, 8 dr. stipendiater som arbeider med didaktisk problematikk innenfor ulike fag, og også med profesjonsproblematikk. Utover dette er en rekke forskere involvert, derav 10 med dr. grad/førstekompetanse, og også studenter og lærere i skoleverket.

Programmet vil også ha et nært og konstruktivt samarbeid med og også trekke på den fag- og forskningskompetanse (bl.a. innenfor retorikk, estetisk teori og språkteori) som fins ved avdelingens andre senter "Senter for kunstfag, kultur og kommunikasjon" og de erfaringer som gjøres i tilknytning til dette senterets strategiske forskningsprogram, "*Kunstfagdidaktikk*".

I tillegg til HiB - intern kompetanse vil programmet kontinuerlig videreutvikle og søke samarbeid, forskerutveksling og andre deltakelser med nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer.

Styring av prosjektet

Programmet, som helhet, er koordinert av Senter for utdanningsforskning ved senterleder Tom Are Trippestad og professor Thorolf Krüger som også sammen med professor Inger Eriksson utgjør den interne styringsgruppen. I tillegg vil det ved programmet være en vitenskapelig rådgivningsgruppe bestående av associate professor John Krejsler, Danmarks Pædagogiske Universitet og associate professor Berit Bae, Høgskolen i Oslo.

Plan for dokumentasjon og formidling

Prosjektene i programmet vil formidle forskningen på ulike måter; artikler, nettsider, seminarer/konferanser/ foredrag, kronikker osv. Som et svar på sterke oppfordringer om formidling til praksisfeltet og til øvrig samfunn, vil alle delprosjekt, også gis mulighet til å bli audio - visuelt dokumentert.